

Invigningen av Lunds Domkyrka 1145.

Den 1 september 1145 invigde ärkebiskop Eskil »maior ecclesia in ciuitate lundensi». I invigningen deltog enligt notisen i *Necrologium Lundense* biskoparna Herman av Slesvig, Gislo av Linköping och Ödgrim av Skara. Om dessa biskopar säges uttryckligen, att de icke blott närvaro vid invigningen utan även deltog i den, »asstantibus simul et auxiliantibus Herimanno Sleswicensi. Gislone Östgocie, Öthgrimo Westgocie episcopis». Beträffande Gislo upplyser *Necrologiet*, vilken roll han spelade. Han invigde det högra altaret till martyrerna Vincentius och Alban (*Necrologium Lundense*, ed. Weibull, sid. 90 ff.). Ur liturgisk synpunkt är det icke ägnat att förvåna, att Eskil sammankallade flera biskopar att deltaga i invigningen. Det var nämligen praxis, att flera biskopar deltog i viktigare kyrkoinvigningar. Sålunda invigde biskop Bernard av Hildesheim jämte två andra biskopar år 1015 Mikaeliklostrets krypta, och klostrets fullbordade kyrka invigdes 1022 av samme biskop jämte tre andra biskopar. Den roll de närvarande biskoparna spelade framgår också av bevarade källor. Då påven Leo IX år 1094 invigde S. Remigii basilika i Reims, fördelade han uppgifterna på flera biskopar. Han överlät åt de församlade biskoparna att inviga var sitt altare. Ärkebiskopen av Reims jämte en annan biskop fingo i uppdrag att företaga den trefaldiga processionen runt byggnaden med kör och relikier och förrätta den del av invigningen, som rörde byggnadens yttre. Själv invigde han basilikans inre. Ett annat exempel, som ligger nära den tid, då Lunds Domkyrka invigdes, är invigningen av katedralen i Le Mans 1120. Ärkebiskopen av Tours, till vilken Le Mansbiskopen var suffragan, invigde högaltaret. Ärkebiskopen av Rouen invigde altare Sepulcri B. Juliani, Le Mansbiskopen själv altare B. Marie i övra kryptan, Rennesbiskopen altare SS. Petri et Pauli och slutligen Angersbiskopen altare S. Crucis (*Martène, De antiquis ecclesiæ ritibus* 2, col. 670 ff.). När ärkebiskop Eskil anlitar flera biskopar för domkyrkoinvigningen följer han därför blott rådande liturgisk praxis. Till en stor kyrkoinvigning hörde invigning av flera altaren. En altarinvingning var en tidsödande och omständig procedur. Det var ur den synpunkten viktigt, att flera biskopar när-

voro. Det är med denna omständighet det faktum sammanhänger, att Eskil låter Linköpingsbiskopen inviga det högra altaret, under det han själv inviger högaltaret. Sedan är det givetvis av största intresse, att se, vilka biskopar, som deltaga i kyrkoinvigningen, men här gällde det blott den liturgiska frågan.

Bengt Strömberg.

Ett intressant svar av Ritkongregationen.

Ceremonimästaren i stiftet Bayonne har med sin biskops samtycke ställt följande fråga till Ritkongregationen: »An in Missis cantatis sive sollempnibus, sive pontificalibus, liceat Introitum cantare juxta morem antiquum, plures nempe versus psalmi canendo, Antiphona quidem interjecta, ita ut cantus Introitus protrahatur ad totum tempus quoad celebrans a sacristia vel sacrario ad Altare accesserit?» Frågan gäller alltså, om det är tillåtet att i sjungna mässor, vare sig högtidliga mässor eller pontificalmässor, sjunga introitus på fornkyrkligt sätt det vill säga att sjunga flera versar på psalmen och mellan versarna inskjuta antifonen, så att introitus-sången varar under hela tiden, medan celebranten går från sakristian till altaret. Bakgrunden till denna fråga är det kända förhållandet, att introitus under inflytande av privatmässorna har omdanats så, att endast en vers av psalmen återstår. Därtill kommer bruket att sjunga introitus icke under celebrantens gång till altaret utan först, då han framme vid altaret börjar confessio.

Den ursprungliga meningen med introitus framgår tydligt ur de gamla Ordines romani. Då den påvliga processionen gör sitt intåg i basilikan för att begiva sig från secretarium till altaret intonerar schola cantorum, som är placerad i skeppet, den processionen beledsagande sången, introitus. Den består av en psalm eller större delen av en psalm. Mellan versarna eller mellan grupper av versar inskjutes antifonen. När introituspsalmen under inflytande från privatmässan har smulnit ihop till en vers, och när man har upphört att sjunga introitus under själva processionen, är det tydligt, att introitus fullständigt har förlorat sin gamla innebörd.

Bayonneceremonimästarens fråga gäller alltså ett restaurerande av introitus så, att denna liturgiska sång återfår sin gamla betydelse att beledsaga processionen till altaret, och att den ej inskränkes till en enda psalmvers. Ritkongregationens svar blev positivt. Det kom den 29 januari 1947 och lyder: »Affirmative, dummodo